Bálint Márta, Traian Stănescu és Ion Caramitru az Esti látogatók című film egyik jelenetében

Esti látogatók

A román és a magyar film összehasonlításakor éppen a társadalmi-történelmi helyzet és a nézőpontok különbözősége teszi szembetűnővé, mennyire azonos volt — helytől, időtől, nemzettől függetlenül — az illegalitás éveiben reflexszé vált pártfegyelem, a konspiráció megkövetelte óvatosság, de az igaz elvtársat „megérző" hatodik érzék is. Gheorghe Turcu filmje is az illegalitás éveiben játszódik, de a Fábriénál későbbi időszakban, az augusztus 23-i nemzeti fegyveres felkelést előkészítő hónapokban. A film cselekménye olyan izgalmas, mint egy kémtörténet. Az *Esti látogatók* mégsem kémfilm, bár a front túlsó feléről érkező, két titkos küldött közül az egyik kém; csak az utolsó jelenetekben derül ki, hogy ki is a valódi összekötő, és ki a kém. De kalandfilmnek sem mondható, mert nem a másfél órányi puszta szórakoztatásért készült. Komoly, gondolkodásra serkentő alkotás a Turcué. Eltöprengünk azon, milyen kis dolgokon bukhatott volna el, halasztható dott volna későbbre a pártnak egy-egy fontos akciója, mennyire nem volt szabad egyetlen pillanatra sem megfeledkezni az árulás, a kémkedés veszélyéről, menynyire nem lehetett feltétel nélkül megbízni a legjobbnak tűnő barátban sem. Hősökről szól a film, de nem látványos sikereket elérő emberekről, hanem azokról a névtelenekről, akik nélkül lehetetlen lett volna a nagyobb hősök harca. Ebben a szellemben alakítottak a színészek is; életteli, hétköznapi és nagyon emberi figurákat jelenítettek meg a vásznon. Ion Caramitru, Tricy Abramovici, Traian Stănescu nevét emelem ki elsősorban, de nem azért, mert Bálint Márta, Ovidiu Iuliu Moldovan vagy Ileana Popovici gyengébben játszott volna náluk, hanem mert az ő szerepük kínált nagyobb lehetőséget a művészi alkotásra.

Jó film tehát Gheorghe Turcu alkotása, az *Esti látogatók*, méltó a nagy történelmi eseményhez, melynek egyik előkészítő mozzanatát örökítette meg.

MOLNÁR JUDIT